

Куликов К. Б.

*директор Інституту спільної історії,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1265-8452>*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-431-6-38>

ЧОМУ ГЛОБАЛЬНІ КОМПАНІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ “ВІДСТУПАЮТЬ” ВІД ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ESG-ІНВЕСТУВАННЯ

ESG (Екологічні, соціальні та управлінські/Environmental, Social and Governance) – так звані інструменти сталого інвестування, які використовуються для оцінки ділової практики організації та ефективності з різних питань сталого розвитку та етичних питань. Вони також надають спосіб вимірювання бізнес-ризиків і можливостей у цих сферах. На ринках капіталу деякі інвестори використовують критерії ESG для оцінки компаній і визначення їхніх інвестиційних планів, ця практика відома як ESG-інвестування.

ESG-інвестування стало важливим аспектом для бізнесу оскільки людей дедалі більше турбують проблеми навколишнього середовища, соціальні проблеми та питання, пов'язані з управлінням [1].

Глобальні компанії інвестиційного менеджменту (BlackRock, Vanguard Group, UBS, Fidelity Investment, State Street Global Investment), активи під керівництвом яких перевищують ВВП всіх економік світу, вважали, що ESG-інвестування – це великий і зростаючий грошовий банк, який має тенденцію до стрімкого розвитку.

На початку 2023 року керівництво BlackRock наголосило на зосередженні на фінансовій сталості в подальшій діяльності, оскільки намагалася впоратися з політичною реакцією на інвестиції в охорону навколишнього середовища, соціальну сферу та корпоративне управління, що стало загальносвітовою тенденцією другої чверті ХХІ ст. Керівництво компанії переглядає пріоритети діяльності компанії щорічно, спілкуючись з тисячами компаній перед їхніми щорічними зборами з різних питань, починаючи від розміру заробітної плати керівників і закінчуючи ефективністю роботи їхніх рад

директорів, враховуючи трансформації макроекономічних та геополітичних умов, в яких працюють ці компанії. Цей новий економічний режим формувався під впливом потужних структурних сил, які, призвели до розбіжностей аналізу інформації від компаній-об'єктів інвестування про те, як вони адаптуються для зміцнення своєї фінансової стійкості, а також в результатах діяльності різних економік, секторів та компаній.

Ларрі Фінк (Larry Douglas Fink), голова та генеральний директор (chairman and CEO) BlackRock, (за даними Morningstar, BlackRock управляє двома з п'яти найбільших ESG-фондів США і має в управлінні понад \$48 млрд ESG-активів [2]) впевнено виступав на підтримку екологічної стійкості як захисту від глобального потепління. Наприклад, у своєму листі до генеральних директорів у 2020 році Фінк писав: «Ми будемо дедалі більше схильні голосувати проти керівництва та правління, якщо компанії не досягають достатнього прогресу в розкритті інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, і ділової практики та планів, які лежать в їх основі» [3]. У списку пріоритетів BlackRock інвестиціям в довкілля, соціальну сферу, корпоративне управління було відведено надважливе місце. Ці критерії враховували інвестори та фінансові інститути при прийнятті рішень про інвестиції та кредитування, а також контрагенти та постачальники в рамках комерційної діяльності.

Але починаючи з 2023 року BlackRock змінює курс, проголосувавши проти майже всіх резолюцій, які стосуються екологічних і соціальних питань. Це пов'язують з тим, що компанія все частіше стає політичною мішенню для лібералів і консерваторів.

Вже у серпні 2023 BlackRock повідомила, що значно скоротила підтримку пропозицій акціонерів щодо екологічних і соціальних питань. З липня 2023 року до червня цього року фірма підтримала лише 4% із 493 таких пропозицій (у 2021 році BlackRock підтримав 47% таких пропозицій активістів-акціонерів).

Джоуд Абдель Маджейд, глобальний керівник відділу управління інвестиціями BlackRock, захищала “відступ”, стверджуючи, що багато пропозицій були «надмірно директивними, позбавленими економічної доцільності або вимагали від компаній усунути матеріальні ризики, якими вони вже керують» [4]. Але ця спроба раціоналізації приховує більшу тенденцію. “Відкат” BlackRock є частиною ширшого кроку великих інвестиційних компаній, які ухиляються від стратегій ESG. Вони роблять це, принаймні частково, у відповідь на напади

республіканських політиків, таких як губернатор Флориди Рон ДеСантіс. Підбурювані такими правими групами, як Heritage Foundation, ці консерватори звинуватили глобальні інвестиційні компанії в практиці «пробудженого капіталізму». Щонайменше 20 штатів прийняли місцеві закони, які забороняють державним пенсійним фондам під їхнім контролем інвестувати у фонди ESG.

Більшість глобальних компаній інвестиційного менеджменту США та багато компаній, у які вони інвестують та контролюють, приєдналися до BlackRock, підкоряючись консервативному політичному тиску та бажаючи позбутися нагальних екологічних і соціальних проблем.

Приймаючи рішення скоротити свою участь в ESG-інвестування, керівництво ГКІМ, незважаючи на визнані переваги програм сталого розвитку, керувалося наступними недоліками практик ESG: інвестування даного типу визначає відсутність універсального підходу, сильні показники фондового ринку не гарантовані (хоча є історії успіху, зосередження на ESG не гарантує високих показників акцій компанії), зміни ринкових умов, бізнес-тенденцій та економіки в цілому негативно впливають на ефективність компаній і фондів ESG.

Слід також визнати, що ГКІМ, непослідовно зосереджувалися на ESG, використовуючи це як трюк для іміджу та політичного PR. Стратегія ESG-інвестування має кореневі суперечності з «інвестиційною філософією» та фінансовою метою ГКІМ: вона виключає інвестування та управління компаніями в секторах, які вважаються такими, що перебувають поза етичними рамками, визначеними шкалою ESG, наприклад, виробники суперечливої зброї, такої як касетні бомби або ядерні боеголовки, а також ті, хто виробляє безперечно шкідливі продукти, такі як тютюн і вогнепальна зброя, компанії, які порушують права людини, наприклад, використовують дитячу працю, а також компанії, які причетні до серйозних порушень корпоративного управління, таких як хабарництво або корупція, і які не виявляють бажання вирішити ці проблеми. В контексті суворого дотримання проголошеної стратегії сталого розвитку компанія BlackRock не розглядала б як потенційні об'єкти для інвестування такі оборонні компанії-підрядники, як Raytheon, General Dynamics та Lockheed Martin.

Література:

1. Li T.T., Wang K., Sueyoshi T., Wang D.D. Sustainability. 2021. URL: <https://www.mdpi.com>

2. BlackRock Global Funds. ESG Multi-Asset Fund A2 USD Hedged. URL: <https://www.morningstar.co.uk/uk/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000H33D>
3. Hugessen. Implications of 2020 BlackRock Letter to CEOs. URL: <https://www.hugessen.com/en/news/implications-2020-blackrock-letter-ceos>
4. Forbes. How BlackRock Abandoned Social And Environmental Engagement. URL: <https://www.forbes.com/sites/michaelposner/2024/09/04/how-blackrock-abandoned-social-and-environmental-engagement/>